

VITAMINES

*Associació de Gent Gran Viure i Conviure
Manresa
Maig 2026*

*Raquel Tomàs i Tutusaus
Metge de Família*

QUÈ SÓN LES VITAMINES?

Micronutrients orgànics sense cap valor energètic necessaris en quantitats mínimes per a exercir funcions promotores i reguladores imprescindibles per a la vida i per al manteniment de la salut

- **Micronutrient – Nutrient essencial requerit en quantitats mínimes**
  - Micronutrients inorgànics – Oligoelements com ara el ferro, el coure, el iode, el fluor, el cobalt, el crom, el manganès, el molibdè, el seleni o el zinc
  - Micronutrients orgànics* – Vitamines
- **Activitat promotora i/o reguladora de funcions fisiològiques bàsiques per a la vida, per al creixement i el desenvolupament, per a la reproducció i per al manteniment de la salut**
  - Activitat habitualment relacionada amb funcions metabòliques bàsiques i sovint exercida com a cofactors enzimàtics (grups prostètics i coenzims)**
- **El seu caràcter essencial deriva de la impossibilitat de l'ésser humà per a sintetitzar-les o d'una síntesi endògena insuficient per a assolir els requeriments mínims**
  - Requeriments dietètics mínims per a assolir les quantitats diàries imprescindibles
  - Requeriments diaris recomanats (RDA) – Ingesta diària adequada (AI)***
- **Malalties deficitàries específiques en cas d'ingesta insuficient**
  - Malalties deficitàries específiques com ara l'escorbut (vitamina C), el raquitisme (vitamina D), la pel·lagra (niacina) o el beri-beri (tiamina)
- **Hipervitaminosi o toxicitat vitamínica en cas d'ingesta excessiva**
  - Ingesta màxima tolerable o Nivell superior tolerable d'ingestió (UL)****
- **Augment del risc per a diverses patologies en cas d'ingesta subòptima**
  - Àcid fòlic i defectes tub neural – Vitamina C i càncer – Vitamina E i malaltia cardiovascular*****

VITAMINA A

B1 -TIAMINA

B2 - RIBOFLAVINA

NIACINA

ÀCID PANTOTÈNIC

VITAMINA B6

BIOTINA

ÀCID FÒLIC

VITAMINA B12

VITAMINA C

VITAMINA D

VITAMINA E

VITAMINA K

UNA MICA D'HISTÒRIA

Descripcions antigues relacionades amb les vitamines

- Descripció del beri-beri – Xina (2.600 aC)
- Descripció de l'escorbut – Papir Ebers – Egipte (1.550 aC)
- Descripció del raquitisme – Col·legi Mèdic de Londres – Anglaterra (1645-50)
- Descripció de la pel·lagra i atribució a una alimentació deficient – Espanya (1750)

Tractaments empírics antics relacionats amb les vitamines

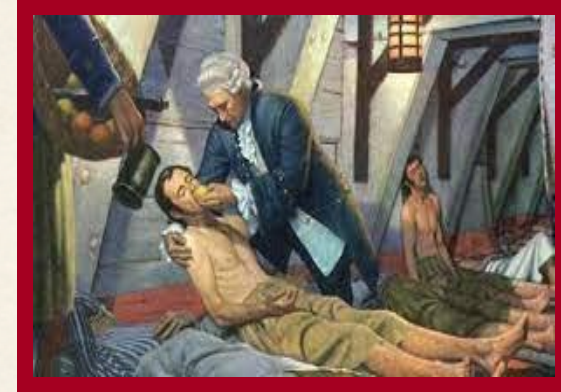
- Ingesta de fetge per a la curació de la ceguesa nocturna – Hipòcrates – Grècia (466-377 aC)
- Ús de suc de llimona per a prevenir i tractar l'escorbut – Marina espanyola – Castella (segle XVI)
- *Tractat sobre la naturalesa, les causes i la cura de l'escorbut* – James Lind – Gran Bretanya (1753)
- Ús d'oli de fetge de bacallà per al tractament del raquitisme – Trousseau – França (1849)

Descripció de malalties carencials relacionades amb factors nutricionals imprescindibles

- Descripció del beri-beri com a malaltia carencial relacionada amb la no aportació de factors nutricionals imprescindibles presents a l'arròs integral – Christian Eijkman – Països Baixos (1897)
- Establiment de la denominació de vitamina com a resultat de la fusió de dues paraules: Vital Amine (amina vital) – Casimir Funk – França (1911)*
- Establiment del concepte de vitamina – *Factors nutricionals accessoris* presents en mínimes quantitats en els aliments i indispensables per a la vida per la seva activitat com a reguladors metabòlics – Frederick Hopkins – Regne Unit (1912)
- Premi Nobel de Fisiologia i Medicina 1929 – Eijkman i Hopkins

Aïllament, síntesi i producció industrial de les vitamines

- Aïllament i síntesi de les vitamines – Des de la vitamina B1 (1926) fins a la vitamina B12 (1948)
- Inici de la producció industrial amb la vitamina C – Suïssa (1934)

UNA MICA D'HISTÒRIA

Establiment d'indicacions terapèutiques i de suplementació

- Establiment dels requeriments diaris mínims de totes les vitamines (1940-1950) per a evitar malalties carencials
- Atribució de propietats terapèutiques a diverses vitamines no relacionades amb la carència de la seva aportació dietètica

Ús de l'àcid nicotínic com a hipolipemiant (1955)

Ús dels retinoïdes (derivats de la vitamina A) com a tractament per a diverses malalties cutànies (1968)*

- Atribució de propietats preventives a diverses vitamines no relacionades amb l'evitació de la seva carència nutricional

Ús de la vitamina C per a la prevenció de diverses neoplàsies malignes (anys vuitanta)

Ús de la vitamina E per a la prevenció de la malaltia cardiovascular (anys vuitanta)

- Generalització de la suplementació vitamínica per a la millora de la salut i el benestar físic i per a la prevenció genèrica de la malaltia (anys noranta)

Ús de suplementes polivitamínics per a millorar el benestar físic (millora de la "fatiga", del "cansament", de la "manca d'energia vital")

Ús de determinades vitamines pel seu efecte antioxidant – vitamina E i vitamina C – amb l'objectiu de millorar la salut i prevenir genèricament la malaltia

- Establiment de les ingestes màximes tolerables per a cada vitamina (anys 2000)

Estat actual

- Persistència de malalties carencials en territoris no desenvolupats i/o en població econòmicament desafavorida o socialment exclosa
- Elevada prevalença de carències subclíniques en països desenvolupats relacionades amb dietes inadequades

ESTAT ACTUAL

Malalties carencials clàssiques associades a la manca primària d'aliments

- Alimentació deficitària en països o àrees geogràfiques amb elevada inseguretats alimentària i/o elevades taxes de pobresa
- Alimentació deficitària en població pobra i/o socialment exclosa en qualsevol àrea geogràfica
- Prevalença molt elevada per als dèficits de vitamina A, de vitamina D, d'àcid fòlic i de vitamina B12*

Malalties carencials clàssiques no associades a la manca primària d'aliments*

- Trastorns per consum crònic d'alcohol**
- Síndromes de malabsorció dels aliments
- Alimentació parenteral prolongada inadequadament suplementada
- Qualsevol altra causa de desnutrició greu
- Formes extremes de modes alimentàries deficitàries com ara dietes d'aprimament inadequades, dietes vegetarianes o veganes mal programades o dietes amb un percentatge molt alt de calories buides***

Deficiències vitamíniques lleus subclíniques*

- Modes alimentàries deficitàries no extremes
- Desnutrició lleu associada a l'ancianitat, a la institucionalització, a la fragilitat i/o a diverses patologies cròniques com ara les malalties inflamatòries sistèmiques, les neoplàsies malignes, les demències avançades o els trastorns greus de salut mental
- Formes lleus de les síndromes de malabsorció, dels trastorns per consum crònic d'alcohol o del tractament prolongat amb alimentació parenteral inadequadament suplementada

Toxicitat vitamínica – Hipervitaminosi

- Ingesta autoindicada de dosis molt elevades de suplementos vitamínics****

CONTROVÈRSIA

DEFICIÈNCIA
SUBCLÍNICA
PROLONGADA

Risc neoplàsic
Risc cardiovascular
Risc degeneratiu

FÀRMACS

Omeprazol
Metformina
Anticonceptius
Antiepilèptics

ESTAT ACTUAL

Vitamines amb ingesta de risc o deficitària

- Vitamina A
- Vitamina D
- Àcid fòlic
- Vitamina B1
- Vitamina B2
- Vitamina B6

*Consum habitual de suplementos vitamínicos**

- Un 15% de la població adulta espanyola consumeix suplementos vitamínicos diàriament o de manera habitual
- El consum és més prevalent entre la població adulta jove i en persones amb un estatus social i/o econòmic elevat

*Indicacions sistemàtiques de suplementació vitamínica***

- Dones gestants i dones amb voluntat de gestació a curt o mitjà termini (àcid fòlic)
- Suplementació amb totes les vitamines de les fórmules infantils d'inici i de continuació i dels cereals i aliments homogeneïtzats destinats a l'alimentació dels lactants i dels infants menors de tres anys
- Població anciana i persones amb dieta vegetariana o vegana (vitamina B12)
- Suplementació polivitamínica en persones amb una ingesta calòrica baixa i/o una dieta inadequada mantingudes de manera prolongada o amb caràcter crònic
- Individus amb trastorns per consum crònic d'alcohol (vitamines B1, B2 i B6)***

CLASSIFICACIÓ

VITAMINES LIPOSOLUBLES

- Substàncies químiques solubles en medis constituïts per lípids o amb predomini de lípids*
- Substàncies químiques insolubles en aigua i en medis aquosos (plasma, orina)
- Substàncies no nitrogenades i relativament estables**
- Absorció intestinal (budell prim) prèvia solubilització (emulsificació) en micel·les mixtes constituïdes pels triglicèrids dels aliments i per les sals biliars¹
- Unió a proteïnes transportadores plasmàtiques específiques o a lipoproteïnes transportadores de triglicèrids (VLDL)²
- Excreció biliar amb eliminació fecal
- Reserva fisiològica en cèl·lules adiposes, en cèl·lules musculars esquelètiques i en cèl·lules hepàtiques³
- Possibilitat de toxicitat per acumulació en cas d'ingesta excessiva⁴

Vitamina A – Vitamina D – Vitamina E – Vitamina K

VITAMINES HIDROSOLUBLES

- Substàncies químiques solubles en aigua i en medis aquosos
- Substàncies químiques insolubles en medis constituïts per lípids o amb predomini de lípids (teixit adipós, mielina)
- Substàncies químiques nitrogenades (excepció: vitamina C) i químicament molt làbils**
- Absorció intestinal (budell prim) per difusió passiva, difusió facilitada o transport actiu¹
- Dissolució en plasma sense necessitat de cap transportador²
- Excreció renal amb eliminació urinària habitualment ràpida excepte per a l'àcid fòlic i la vitamina B12
- Reserva escassa o nul·la excepte per a l'àcid fòlic i la vitamina B12³
- Necessitat d'ingesta diària amb toxicitat excepcional

Vitamines del grup B – Vitamina C

CLASSIFICACIÓ ADDICIONAL – MECANISME D'ACCIÓ

VITAMINA A – RETINOL

Nomenclatura

- Vitamina A – Retinol – Retinal – Àcid retinoic – Èsters de retinil*
- Beta-carotè (provitamina A)*

Estructura química

- Molècules orgàniques cíclics constituïdes per la unió d'un anell de beta-ionona amb un cadena lateral isoprenoide amb dobles enllaços i un grup terminal (alcohol, aldehyd, àcid, àcid gras)*

Mecanisme d'acció i activitat fisiològica🔔

- Visió – Diferenciació cel·lular – Resposta immunitària**
- Cofactor de la rodopsina i l'opsonina (retinal) – Regulació de l'expressió genètica de queratinòcits i limfòcits (àcid retinoic)

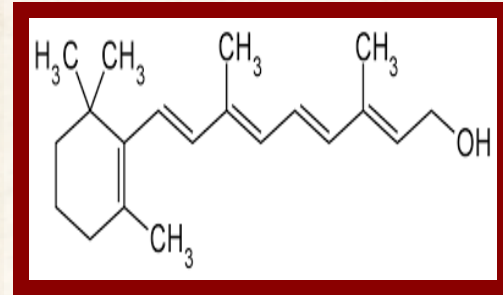
Quantitats diàries recomanades***

- 900 micrograms diaris homes adults i 700 micrograms diaris dones adultes
- 770 micrograms diaris gestació i 1.300 micrograms diaris lactància materna

Fonts alimentàries naturals****

- Fetge, peix, ous i productes làctics
- Verdures, fruites i olis vegetals
- Aliments origen animal (èsters de retinil – absorció completa 75-100%)
- Aliments origen vegetal (beta-carotè – absorció 10-30%)

*Àmplia distribució amb un consum mitjà adequat en el nostre medi (deficiència comú en països o regions geogràfiques amb inseguretats alimentària)

****

SUSCEPTIBILITAT
ENRANCIMENT

Orlistat ↓
Retinoïdes ↑

VITAMINA A – RETINOL

Altres fonts

- Aliments enriquits i fortificats: llet, margarines, preparats de cereals
- Suplements univitamínics o polivitamínics (acetat o palmitat de retinil i/o beta-carotè)

Deficiència de vitamina A – Ceguesa nocturna, xeroftàlmia

- Malaltia excepcional (primer món)

Trastorn consum crònic alcohol* – Síndromes de malabsorció de greixos com ara la fibrosi quística

- Ceguesa infantil i mort per causa infecciosa (tercer món)

Malnutrició o desnutrició en regions o països amb inseguretats alimentària (embaràs, lactància materna, nadons, lactants)

- Xeroftàlmia amb ceguesa nocturna, xerosi conjuntival i degeneració corneal irreversible, hiperqueratosi cutània i immunodeficiència cel·lular*

Deficiència subclínica de vitamina A

- Immunodeficiència cel·lular lleu amb augment del risc d'infeccions**

Toxicitat

- Toxicitat crònica (sequedat pell i mucoses, hipertensió endocranial no obstructiva) – Teratogènesi¹
- Ingesta màxima tolerable: 3.000 micrograms diaris de retinol o d'èsters de retinol

Usos clínics – Ús de retinoïdes en el tractament de patologies cutànies (acne, psoriasi)***

- Efectivitat no demostrada per a la prevenció de la degeneració macular i per a la prevenció o el tractament de diversos tipus de càncer
- Absència d'evidència definitiva sobre el risc de càncer derivat de l'administració de suplementos de vitamina A

TERCER MÓN

CEGUESA
INFANTIL

MORTALITAT
INFANTIL
Infeccions

RETINOÏDES
TERATOGENESI

VITAMINA B1 – TIAMINA

Nomenclatura

- Vitamina B1 – Tiamina

Estructura química

- Molècula orgànica cíclica constituïda per la unió d'un anell de pirimidina aminat amb un anell tiazol amb un àtom de sofre

Mecanisme d'acció i activitat fisiològica

- Formes actives de la tiamina: difosfat de tiamina o pirofosfat de tiamina (TDP o TPP) i trifosfat de tiamina (TTP)*
- Participació determinant en el metabolisme dels hidrats de carboni i de diversos aminoàcids i en la síntesi de les pentoses (TPP com a coenzim de diversos enzims amb activitat descarboxilasa o deshidrogenasa)
- Participació determinant en la síntesi de diversos aminoàcids, en la síntesi de diversos neurotransmissors (acetilcolina) i en la síntesi de la mielina (TTP com a coenzim)

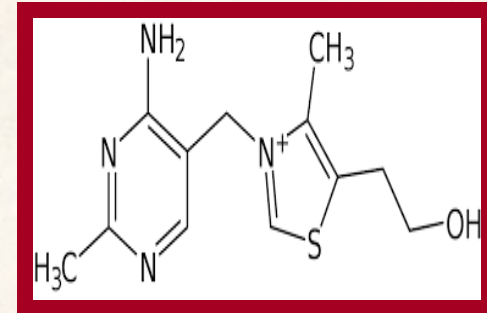
Quantitats diàries recomanades

- Una mitjana de 1,2 mg diaris de tiamina en individus adults**

Fonts alimentàries naturals***

- Visceres (fetge, cor, ronyó), carns vermelles (porc i vedella), ous
- Cereals integrals o enriquits, llegums, llevat, fruita seca, verdures i hortalisses, fruites
- Els productes làctics, els peixos i els mariscs no són aliments rics en tiamina

*Àmplia distribució amb un consum mitjà adequat en el nostre medi (carns i cereals integrals)

INHIBIDORS
Cocció
Alcohol etílic
Sulfits (conservants)
Tiaminases

VITAMINA B1 – TIAMINA

Altres fonts*

- Additiu alimentari autoritzat (hidroclorur de tiamina) en sopes, brous i salses (gust de carn)
- **Aliments enriquits: farines refinades**
- Suplements de tiamina i suplements polivitamínics (mononitrat de tiamina o hidroclorur de tiamina)

Deficiència de tiamina – Beri-beri**

- **Malaltia carencial excepcional** sempre associada a dèficits clínics i subclínics d'altres vitamines
- Beri-beri humit (sistema cardiovascular) – Insuficiència cardíaca d'alta despesa secundària a una vasodilatació perifèrica significativa
- Beri-beri sec (sistema nerviós perifèric i central) – Polineuropatia simètrica bilateral sensitiva i motora amb afectació predominant de les extremitats inferiors associada a una síndrome de Wernicke-Korsakoff

Deficiència subclínica de tiamina

- Manifestacions inespecífiques com ara malestar general, fatiga, irritabilitat, anorèxia, dolor abdominal i lleugera pèrdua de pes sense cap transcendència coneguda a llarg termini

Toxicitat

- No hi ha toxicitat associada a l'administració ni nutricional ni farmacològica de tiamina***

Usos clínics – Prevenció de l'encefalopatia de Wernicke – Suplementació alcoholisme crònic

- Ús de nous derivats actius de la tiamina en la reducció de la hiperglucèmia i en el tractament de la neuropatia i la nefropatia diabètiques – Evidència no definitiva amb estudis contradictoris****
- Ús de la tiamina en el tractament de la insuficiència cardíaca i de la malaltia d'Alzheimer – Evidència no definitiva amb pocs estudis d'escassa qualitat

**ENCEFALOPATIA
WERNICKE
PSICOSI
KORSAKOFF
Alcoholisme**

**ABSÈNCIA
TOXICITAT**

VITAMINA B2 – RIBOFLAVINA

Nomenclatura

- Vitamina B2 – Riboflavina – Lactoflavina

Estructura química

- Nucleòsid constituït per una molècula de ribitol (un alcohol derivat de la ribosa) i una base nitrogenada (flavina)

Mecanisme d'acció i activitat fisiològica

- Component principal dels cofactors o coenzims de les flavoproteïnes: FAD (dinucleòtid d'adenina i flavina) i FMN (mononucleòtid de flavina)
- Participació determinant en el metabolisme energètic (reaccions d'oxidació i de reducció) i en la síntesi de diverses vitamines a partir dels seus precursors (niacina a partir de triptòfan i fosfat de piridoxal a partir de piridoxina)
- Participació determinant en el manteniment de la integritat de la pell i de les mucoses i en el manteniment de la integritat cornial

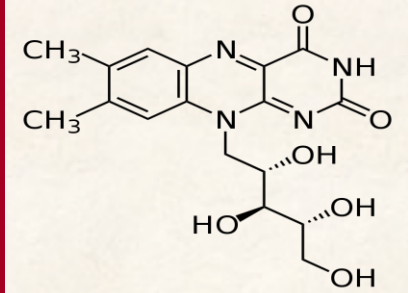
Quantitats diàries recomanades

- 1,3 mg diaris (homes adults) i 1,1 mg diaris (dones adultes)*

Fonts alimentàries naturals**

- Productes làctics (45% riboflavina)
- Fetge, ronyons, ous, carns i peixos (25% riboflavina)
- Aliments amb llevat, bolets, fruita seca (avellanets), llegums (soja) i vegetals de fulla verda (bledes)

*El consum mitjà de productes làctics supera àmpliament les quantitats diàries recomanades

**SENSIBILITAT
LLUM SOLAR**

VITAMINA B2 – RIBOFLAVINA

Altres fonts

- Colorant groc emprat en la producció industrial d'aliments (additiu alimentari autoritzat – E-101)
- **Aliments enriquits i fortificats: aliments per a nadons i lactants, productes làctics, formatges processats, preparats de cereals integrals, pa de motlle, pastes, salses, suc de fruita i begudes energètiques**
- Suplements polivitamínics amb elevades dosis de riboflavina

Ariboflavinosi

- **Malaltia carencial excepcional** sempre associada a dèficits clínics i subclínics d'altres vitamines*
- Manifestacions cutànies i mucoses amb dermatitis seborreica (dermatitis de l'escrot), amb estomatitis (aftes bucals), amb quilitis (quilitis angular o comissural) i amb faringitis (odinofàgia)
- Manifestacions oculars amb conjuntivitis, queratitis i fotofòbia
- Anèmia normocítica normocròmica

Deficiència subclínica de riboflavina

- **Individus vegetarians estrictes, vegans o amb dietes extremes, individus amb un trastorn per consum crònic d'alcohol i persones ancianes amb alimentació inadequada****

Toxicitat

- No hi ha toxicitat associada a l'administració de riboflavina donada la seva eliminació massiva a través de l'orina (coloració groguenca brillant de l'orina)

Usos clínics – Prevenció de la migranya

- Ús de suplements de riboflavina (400 mg diaris) per a la prevenció de la migranya***

LÀCTICS
ENRIQUITS
CEREALS
FORTIFICATS

ABSÈNCIA
TOXICITAT

VITAMINA B3 – NIACINA

Nomenclatura

- Vitamina B3 – Niacina – Àcid nicotínic – Vitamina PP

Estructura química

- La denominació niacina inclou l'àcid nicotínic i la seva amida: nicotinamida o niacinamida, dues substàncies químiques equivalents pel que fa la seva acció com a vitamines*

Mecanisme d'acció i activitat fisiològica

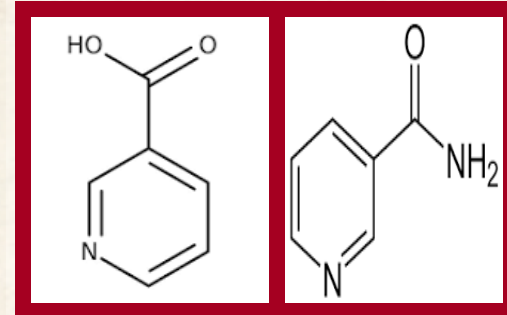
- Part essencial dels coenzims NAD⁺ i NADP⁺ i les seves formes reduïdes NADH i NADPH – Coenzims de la majoria de les reaccions metabòliques d'oxidació-reducció (NAD i NADH), de reaccions anabòliques de síntesi de lípids i d'àcids nucleics (NADP i NADPH) i de reaccions de depuració de tòxics o de neutralització d'espècies reactives de l'oxigen (NADP i NADPH)
- Participació determinant en el metabolisme energètic, en el creixement i en el metabolisme de substàncies tòxiques (alcohol)
- Participació determinant en la reparació de l'ADN, en la síntesi de neurotransmissors, en la síntesi d'hormones esteroïdals i com a vasodilatadors

Quantitats diàries recomanades

- 16 mg diaris per a un home adult i 14 mg diaris per a una dona adulta**

Fonts alimentàries naturals***

- Nicotinamida en productes d'origen animal (fetge, aus i carns magres, peix)
- Àcid nicotínic en productes vegetals (fruita seca, llegums, cereals i patates) i en llevats
- Triptòfan en productes làctics, ous i carns magres

VITAMINA POC
LÀBIL

Pèrdues 20%
aigua cocció

VITAMINA B3 – NIACINA

Altres fonts

- Suplements vitamínics o polivitamínics d'àcid nicotínic i/o de nicotinamida
- Fàrmacs hipolipemiants de tercera línia: àcid nicotínic

Pel-lagra

- **Malaltia carencial excepcional** (àrees geogràfiques o camps de refugiats amb el blat de moro com a pilar de la dieta, episodis de fam, dietes extremes per anorèxia nerviosa o alcoholisme crònic)*
- Dermatitis fotosensible simètrica en zones exposades o de pressió , estomatitis i glossitis, diarrea sovint hemorràgica i encefalopatia d'intensitat progressiva amb simptomatologia psicòtica, trastorns cognitius i alteració de la consciència fins a la mort[⚠]

Deficiència subclínica de niacina

- Deficiències lleus asimptomàtiques i deficiències moderades amb intolerància al fred

Toxicitat

- Efectes secundaris del tractament hipolipemiant amb àcid nicotínic o de la suplementació amb niacina (episodis de rubefacció) – **IMT: 35 mg diaris de niacina****
- Toxicitat derivada del consum massiu de suplements de niacina o del tractament amb dosis altes d'àcid nicotínic (edema macular quístic, hepatitis tòxica amb insuficiència hepàtica)***

Usos clínics – Tractament hipolipemiant de tercera línia

- Ús de dosis altes d'àcid nicotínic com a hipolipemiant de tercera línia (disminució de la lipòlisi del teixit adipós amb disminució de la síntesi hepàtica de VLDL amb disminució secundària del colesterol LDL i augment addicional del colesterol HDL)****
- Ús per al tractament de l'acne – Efectivitat no demostrada

ÀCID NICOTÍNIC

HIPOLIPEMIANT

TERCERA LÍNIA

Dosi manteniment

1-2 g diaris

Efectes secundaris

Toxicitat

RUBEFACCIÓ

IMT: 35 mg o +

TOXICITAT

1.000 mg o +

VITAMINA B5 – ÀCID PANTOTÈNIC

Nomenclatura

- Vitamina B5 – Àcid pantotènic

Estructura química

- Isòmer D (dextrorotatori) de l'àcid 3-[2,4-dihidroxi-3,3-dimetilbutanoil] aminopropanoic (amida resultant de la unió covalent entre l'aminoàcid beta-alanina i l'àcid pantoic)*

Mecanisme d'acció i activitat fisiològica

- Component imprescindible per a la síntesi del coenzim A
- Participació determinant en el metabolisme energètic dels hidrats de carboni i dels greixos (cicle de Krebs) i en la síntesi intracel·lular d'àcids grassos, colesterol i acetilcolina
- Participació determinant en processos d'acetilació i d'acilació involucrats en l'activació i desactivació d'enzims relacionats amb múltiples funcions biològiques**

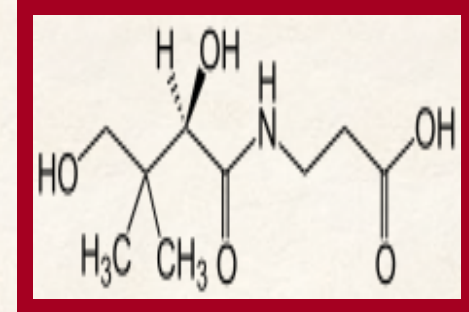
Quantitats diàries recomanades

- 5 mg diaris d'àcid pantotènic per a un individu adult***

Fonts alimentàries naturals***

- Carns i vísceres (fetge, ronyó)
- Cereals integrals (arròs, blat)
- Gelea reial, ous, llevats, bolets, llegums, vegetals (bròquil, avocats), peixos
- Petites quantitats en quasi tots els aliments animals i vegetals

*Només la inanició s'ha associat a una deficiència d'àcid pantotènic

**SENSIBILITAT
COCCIÓ**

VITAMINA B5 – ÀCID PANTOTÈNIC

Altres fonts

- Suplements vitamínics o polivitamínics amb dosis elevades de precursors o derivats més estables com ara el pantotenol i el pantotenat de calci*
- Productes cosmètics per a la pell i el cabell amb àcid pantotènic i/o els seus precursors o derivats

Deficiència de vitamina B5

- **Malaltia carencial excepcional** sempre associada a estats extrems d'inanició com ara víctimes de la fam o presoners de guerra amb malnutrició severa
- Manifestacions inespecífiques com ara irritabilitat, astènia, nàusees, dolor abdominal, parestèsies amb una sensació característica de dolor urent (cremor) a les plantes dels peus, rampes musculars i simptomatologia compatible amb hipoglucèmia
- Possibilitat d'insuficiència suprarenal i hepàtica reversibles per a les deficiències més greus

Deficiència subclínica de vitamina B5

- Entitat no descrita

Toxicitat

- Toxicitat excepcional amb possibilitat de nàusees i diarrea lleu en cas d'ingestes diàries elevades (5 grams o més: nàusees) o massives (10 grams o més: diarrea)**

Usos cosmètics i clínics***

- Inclusió de vitamina B5 o dels seus derivats més estables en múltiples productes cosmètics per a la pell (pell irritada) i per al cabell (recuperació del color) – Efectivitat negativa
- Ús d'altres dosis de vitamina B5 (orals i tòpiques) per al tractament de l'acne – Efectivitat no demostrada (estudi únic d'escassa qualitat)

**USOS
COSMÈTICS**
Efectivitat
negativa

**TRACTAMENT
ACNE**
Efectivitat
no demostrada

**TOXICITAT
MOLT LLEU**

VITAMINA B6 – PIRIDOXINA

Nomenclatura

- Vitamina B7 – Piridoxina – Piridoxal – Piridoxamina

Estructura química

- Molècula constituïda per la combinació d'un anell de piridina amb diversos radicals i amb un grup alcohol (piridoxina), amb un grup aldehyd (piridoxal) i amb un grup amina (piridoxamina)*

Mecanisme d'acció i activitat fisiològica🔔

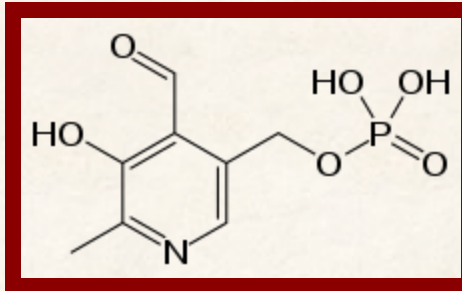
- Coenzim del metabolisme dels aminoàcids i les proteïnes
- Participació determinant en la síntesi d'hemoglobina i histamina, en la síntesi de diversos neurotransmissors, en la síntesi de metionina a partir d'homocisteïna i en la síntesi de niacina a partir de triptòfan

Quantitats diàries recomanades

- 1,3 mg en adults menors de 50 anys i 1,7 mg en adults de 50 anys o més**
- 1,9 mg diaris en cas de gestació i 2 mg diaris en cas de lactància materna

Fonts alimentàries naturals***

- Peixos com salmó i tonyina, fetge i altres vísceres, carns vermelles i blanques, formatge i iogurt (Actimel®)
- Cigrons, patates, llegums i hortalisses amb midó, fruita seca i fruita fresca excepte els cítrics
- Àmplia distribució de la vitamina B6 en aliments molt variats d'ús comú
- Pèrdua significativa (50%) amb la cocció, la congelació, el processament i/o la conservació***

↓ 50%

Cocció
Congelació
Processament
Conservació

VITAMINA B6 – PIRIDOXINA

Altres fonts

- Aliments fortificats: preparats de cereals
- Suplements vitamínics o polivitamínics de clorhidrat de piridoxina per a l'administració oral

Deficiència de vitamina B6*

- **Malaltia carencial excepcional**
- Trastorn per consum crònic d'alcohol, insuficiència renal terminal (diàlisi), síndromes de malabsorció i tractament crònic amb fàrmacs antiepilèptics**
- Anèmia microcítica, dermatitis descamativa, glossitis atròfica, síndrome confusional amb possibilitat de convulsions i neuropatia perifèrica – Deficiència secundària de vitamina B3 (niacina) i augment de la homocisteïna (risc cardiovascular)

Deficiència subclínica de vitamina B6

- Absència de simptomatologia a llarg termini per a les deficiències lleus

Toxicitat

- Toxicitat només en cas de suplementació: neuropatia sensitiva severa i progressiva de caràcter irreversible a llarg termini
- **Ingesta màxima tolerable: 12 mg diaris en individus adults*****

Usos clínics – Profilaxi o tractament d'una tuberculosi amb isoniazida****

- **Cap utilitat clínica amb efectivitat demostrada**
- Efectivitat no demostrada per a la prevenció de la malaltia cardiovascular, per a la prevenció del càncer, per a la prevenció de trastorns cognitius (demències), per al tractament de la síndrome premenstrual i per al tractament dels vòmits de l'embaràs

SUPLEMENTS

ALCOHOLISME
CRÒNIC

ÚS ISONIAZIDA
Profilaxi – Tractament
Tuberculosi

TOXICITAT
NEUROLÒGICA
Neuropatia

VITAMINA B7 o B8 – BIOTINA

Nomenclatura

- Vitamina B7 – Vitamina B8 – Biotina – Vitamina H

Estructura química

- Molècula constituïda per la combinació d'un anell imidazolínic amb un anell tetrahidrotiofè unit a l'àcid pentanoic (biotina lliure)*

Mecanisme d'acció i activitat fisiològica🔔

- Grup prostètic (biocitina) o coenzim (biotina lliure i sulfòxids) de múltiples carboxilases i descarboxilases (transferència de grups carboxil)
- Participació determinant en la divisió cel·lular amb afectació de teixits amb elevat recanvi com ara la pell i les mucoses, en el metabolisme energètic dels hidrats de carboni i dels greixos (cicle de Krebs), en la síntesi de glucosa (neoglucogènesi), d'àcids grassos i de colesterol i en el metabolisme de diversos aminoàcids (leucina)

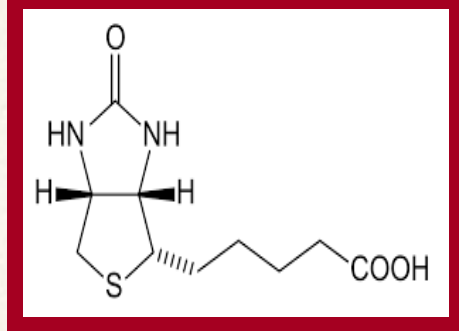
Quantitats diàries recomanades

- 200-300 micrograms diaris per a un individu adult**

Fonts alimentàries naturals***

- Vísceres (fetge, ronyó), rovells d'ou, productes làctics
- Carns, peixos, bolets, llevats, pèsols secs, cereals integrals i fruits secs
- Àmplia distribució de la biotina en tota mena d'aliments animals i vegetals

*Només una alimentació parenteral prolongada (anys) inadequadament suplementada s'ha associat a una deficiència de biotina

AVIDINA
CLARA OU CRUA
Malaltia experimental
de la clara d'ou crua

VITAMINA B7 o B8 – BIOTINA

Altres fonts

- Suplements vitamínics o polivitamínics de biotina lliure per a l'administració oral
- Productes cosmètics per al cabell, les ungles o el cabell amb biotina lliure

*Deficiència de biotina**

- **Malaltia carencial excepcional** (alimentació parenteral molt prolongada – diversos anys – inadequadament suplementada)
- Manifestacions derivades de l'afectació del metabolisme energètic (fatiga severa, irritabilitat, convulsions, simptomatologia depressiva)
- Manifestacions derivades de l'afectació de teixits o de cèl·lules amb alts índexs de duplicació cel·lular (dermatitis seborreica, caiguda de cabells, celles i pestanyes, conjuntivitis, glossitis atròfica, anèmia)

Deficiència subclínica de biotina

- Entitat no descrita

Toxicitat

- No hi ha toxicitat associada a l'administració de biotina donada la seva eliminació massiva a través de l'orina – Interferència amb diversos procediments analítics**

Usos cosmètics i clínics

- Ús de biotina per a evitar o combatre la caiguda del cabell (productes d'aplicació capil·lar, xampús, suplements orals), el deteriorament de la pell o la fragilitat de les ungles (productes cosmètics, suplements orals) – Efectivitat negativa (no absorció cutània)
- Ús de suplements de biotina per a la millora del control de la glicèmia en individus amb diabetis mellitus tipus 2 – Efectivitat no demostrada

USOS COSMÈTICS
CAIGUDA CABELL
Efectivitat negativa

USOS CLÍNICS
DIABETIS TIPUS 2
Efectivitat no demostrada

ABSÈNCIA
TOXICITAT

VITAMINA B9 – ÀCID FÒLIC

Nomenclatura

- Vitamina B9 – Àcid fòlic – Folacina – Vitamina M

Estructura química

- Àcid pteroil-L-monoglutàmic (molècula resultant d'un enllaç amida entre l'àcid pteròic – àcid para-aminobenzoic unit a una molècula de pteridina – i un àcid glutàmic)*

Mecanisme d'acció i activitat fisiològica

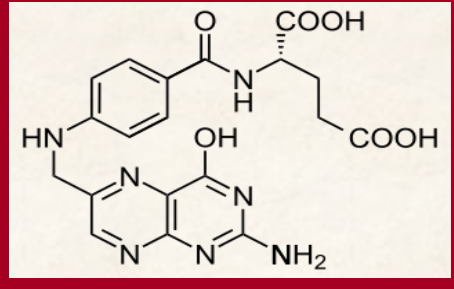
- Forma activa: àcid N5-metil-tetrahidrofòlic i altres derivats monocarbonats de l'àcid tetrahidrofòlic (grup formil, grup metilen)**
- Coenzim donador de grups metil, formil i metilen per a la síntesi de purines i per a la síntesi de la timina, pirimidina exclusiva de l'ADN (replicació de l'ADN i divisió cel·lular)***
- Coenzim involucrat en la síntesi d'una de les formes amb activitat coenzimàtica de la vitamina B12 (metilcobalamina) i en la síntesi de l'aminoàcid metionina a partir de l'homocisteïna****

Quantitats diàries recomanades

- 400 micrograms diaris per a un individu adult
- 600 micrograms diaris en dones embarassades i 500 micrograms diaris en dones lactants

Fonts alimentàries naturals

- Fetge (vedella), vísceres o menuts, peix blau
- Verdures de fulla verda (espinacs), pèsols, llegums (mongetes seques), fruita seca (ametlles), llevat de cervesa, llavors de gira-sol
- Ingesta alimentària insuficient d'àcid fòlic per a la majoria dels individus adults*****

**FORTIFICACIÓ
VOLUNTÀRIA**
Cereals
Làctics

VITAMINA B9 – ÀCID FÒLIC

Altres fonts

- Aliments fortificats: cereals, productes làctics (àcid fòlic)*
- Suplements d'àcid fòlic o suplements polivitamínics (àcid fòlic, àcid N5-metil-tetrahidrofòlic)

Deficiència d'àcid fòlic

- **Anèmia megaloblàstica** – Trastorn per consum crònic d'alcohol**

Deficiència subclínica d'àcid fòlic*

- **Defectes del tub neural**
- Esterilitat i infertilitat ambdós sexes, augment del risc d'avortament, d'eclàmpsia, de part prematur o de baix pes al néixer, augment del risc de cardiopatia congènita i/o d'altres anomalies congènites, augment del risc de trastorn de l'espectre autista – Absència d'evidència definitiva

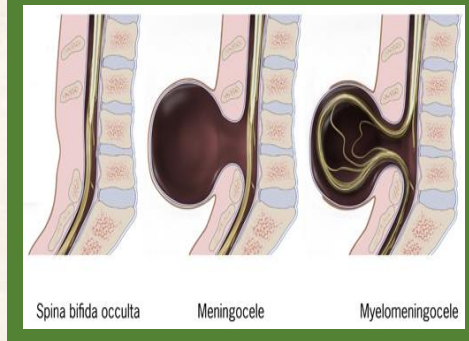
Toxicitat

- No hi ha toxicitat específica associada a l'àcid fòlic més enllà de la possibilitat d'emascarar una deficiència de vitamina B12 sense prevenir-ne el dany neurològic***
- **Ingesta màxima tolerable de 1 mg diari per a un individu adult**

Usos clínics – Prevenció de defectes del tub neural en dones embarassades📌

- Ús d'àcid fòlic per a reduir el risc cardiovascular derivat de l'augment de la homocisteïna – Efectivitat no demostrada
- Ús d'àcid fòlic per a la prevenció del càncer – Efectivitat no demostrada i controvèrsia relativa a l'efecte cancerigen de dosis altes d'àcid fòlic
- Ús d'àcid fòlic per al tractament de trastorns depressius, per a la prevenció de la malaltia d'Alzheimer o per a la millora de les funcions cognitives – Efectivitat no demostrada

**PREVENCIÓ
DEFECTES
TUB
NEURAL**

TOXICITAT
Ocular o agreujar
dèficit associat
Vitamina B12

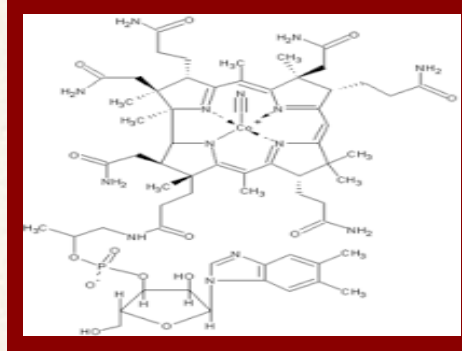
VITAMINA B12 – COBALAMINA

Nomenclatura

- Vitamina B12 – Cobalamines: metilcobalamina i 5-desoxiadenosilcobalamina*

Estructura química

- Molècules constituïdes per un anell macrocíclic amb un ió central de cobalt que s'uneix a diversos radicals per a constituir les diverses cobalamines: radical cianur, radical hidroxil, radical metil i radical desoxiadenosil*

Mecanisme d'acció i activitat fisiològica

- Coenzim implicat en la síntesi de DNA i en la síntesi de mielina**
- Coenzim de la metionina sintasa (metilcobalamina)
- Coenzim de la metilmalonil mutasa (5-desoxiadenosilcobalamina)

Quantitats diàries recomanades

- 2,4 micrograms diaris per a un individu adult
- 2,6 micrograms diaris en cas de gestació i 2,8 micrograms diaris si lactància materna

Fonts alimentàries naturals

- Aliments d'origen animal de manera exclusiva
- Productes làctics, fetge, carns, peixos, ous
- Biodisponibilitat en els productes làctics tres vegades superior que en fetge, carns, peixos i ous
- Sensibilitat a la temperatura i a la radiació ultraviolada amb pèrdues mitjanes d'un 20%

*Una dieta vegana o una dieta vegetariana estricta inadequadament suplementades i mantingudes durant un període temporal llarg deriven en una deficiència clínica de vitamina B12

DIETA
VEGANA
DIETA
VEGETARIANA
ESTRICTA

VITAMINA B12 – COBALAMINA

Altres fonts

- Aliments fortificats: preparats de cereals i llevat nutricional (cianocobalamina)*
- Suplements univitamínics o polivitamínics (cianocobalamina)*
- Fàrmacs (hidroxicobalamina)**

Deficiència de vitamina B12*

- **Malaltia carencial relativament prevalent (15% població)**
- Alimentació vegetariana o vegana, ancians (hipoclorhídria fisiològica), anèmia perniciosa, síndromes de malabsorció, cirurgia bariàtrica
- Anèmia megaloblàstica, degeneració combinada subaguda (desmielinització dels cordons posteriors de la medul·la) i demència megaloblàstica (clínica neurològica prèvia o aïllada, progressiva i irreversible a llarg termini)

Toxicitat

- No hi ha toxicitat associada a l'administració dietètica, suplementària i farmacològica de la vitamina B12 – Absència d'ingesta màxima tolerable

Usos clínics

- **Prevenió de la deficiència de vitamina B12 en cas de dieta vegana o vegetariana estricta**
- **Antídot intoxicació per cianur**
- Efectivitat no demostrada per a la prevenió de la malaltia cardiovascular, per a la prevenió del càncer, per a la prevenió de la malaltia d'Alzheimer o del deteriorament cognitiu i per a la millora del rendiment esportiu

**ANÈMIA
PERNICIOSA**

Anèmia
megaloblàstica

Degeneració
combinada subaguda

**ABSÈNCIA
TOXICITAT**

VITAMINA C – ÀCID ASCÒRBIC

Altres fonts

- Aliments fortificats: preparats de cereals
- **Suplements univitamínics o polivitamínics (àcid ascòrbic o diversos ascorbats)***

Deficiència clínica de vitamina C – Escorbut

- **Malaltia carencial excepcional**
- Dietes molt limitades en persones indigents i/o amb alcoholisme sever**, síndromes de malabsorció, insuficiència renal terminal (diàlisi), lactants alimentats exclusivament amb llet de vaca bullida
- **Escorbut:** Astènia, gingivitis hemorràgica amb pèrdua de peces dentàries, pell fràgil amb equimosi, hiperqueratosi i disminució de la cicatrització de les ferides, anèmia ferropènica, afectació visceral progressiva i mort

Deficiència subclínica de vitamina C

- Entitat no descrita

Toxicitat

- Toxicitat alimentària i/o per suplementació en forma de diarrea osmòtica derivada de la limitació de la capacitat intestinal d'absorció***
- **Ingesta màxima tolerable: 2.000 mg diaris en un individu adult**

Usos clínics

- **Cap utilitat clínica amb efectivitat demostrada**
- Efectivitat no demostrada per a la prevenció de la malaltia cardiovascular, per a la prevenció del càncer, per a la prevenció de la degeneració macular associada a l'edat ni per a la prevenció i el tractament del refredat comú

**CAP
UTILITAT
CLÍNICA**

**Més de
2 grams diaris
DIARREA
OSMÒTICA**

VITAMINA D – CALCIFEROL

Nomenclatura

- Vitamina D – Colecalciferol (Vitamina D3) – Ergocalciferol (Vitamina D2)

Estructura química

- Esteroides derivats del colesterol (cèl·lules animals) o de l'ergosterol (cèl·lules vegetals)

Mecanisme d'acció i activitat fisiològica

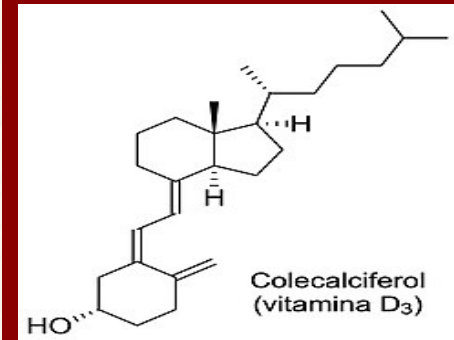
- Hormona implicada en el metabolisme fosfocàlcic sota la regulació de l'hormona paratiroidal (PTH) que incrementa la producció renal del seu metabòlit actiu
- Absorció intestinal de calci i fòsfor, reabsorció renal de calci i inhibició de la síntesi de PTH
- Manteniment de la concentració plasmàtica de calci i fòsfor que permet un creixement i una remodelació òssia adequats

Quantitats diàries recomanades*

- 600 UI diàries (15 micrograms diaris) en adults menors de 70 anys
- 800 UI diàries (20 micrograms diaris) en adults de 70 anys o més
- 600 UI diàries en cas de gestació i en cas de lactància materna

Fonts naturals de vitamina D

- Exposició solar*
- Aliments d'origen animal: olis de fetge de peix, fetge, peixos grassos, carns, rovells d'ou, productes làctics (llet, formatges)
- Altres: bolets salvatges i xampinyons conreats amb exposició artificial a la radiació ultraviolada
- Estabilitat de la vitamina D dels aliments a l'acció de la temperatura i altres agents externs

**EXPOSICIÓ
SOLAR**
Radiació
ultraviolada
200 UI

VITAMINA D – CALCIFEROL

Altres fonts

- Aliments fortificats: productes làctics, suc de fruita, llets vegetals
- **Suplements univitamínics o polivitamínics amb colecalciferol (vitamina D3, vitamina D2)***

Deficiència clínica de vitamina D – Raquitisme – Osteomalàcia

- **Malaltia carencial excepcional**
- Exposició solar inadequada – Síndromes de malabsorció**
- Raquitisme – Deficiència iniciada abans de la finalització del creixement amb retard de creixement, dolor i deformitats òssies, anomalies dentals i, en les formes severes, tetània hipocalcèmica i miocardiopatia / Osteomalàcia – Deficiència iniciada a l'edat adulta***

Deficiència subclínica de vitamina D

- **Augment del risc d'osteoporosi – Factor de risc d'osteoporosi******

Toxicitat

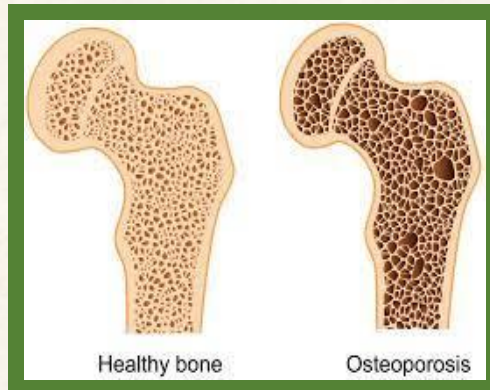
- Toxicitat només descrita en cas de suplementació i mai per excés d'exposició solar
- Hipercalcèmia crònica amb risc d'insuficiència renal, calcificació de teixits tous i arítmies cardíaques
- **IMT: 4.000 UI diàries (100 micrograms diaris) de vitamina D en un individu adult*******

Usos clínics

- **Prevenió i tractament de l'osteoporosi**🔔
- **Cap utilitat clínica addicional amb efectivitat demostrada**
- Efectivitat no demostrada per a la prevenió de la malaltia cardiovascular, per a la prevenió del càncer, per a la prevenió i el tractament de la depressió i l'esclerosi múltiple, per al tractament de la diabetis mellitus i per a la reducció del pes corporal

OSTEOPOROSI

Prevenió
Tractament

TOXICITAT
4.000 UI
Hipercalcèmia

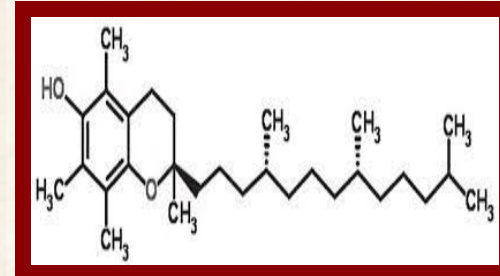
VITAMINA E – ALFA-TOCOFEROL

Nomenclatura

- Vitamina E – Alfa-tocoferol
- Beta, Gamma i Delta-tocoferol / Alfa, Beta, Gamma i Delta-tocotrienol*

Estructura química

- Mòlecules constituïdes per un anell aromàtic unit a un grup hidroxil, a un nombre variable de grups metil i a una cadena hidrocarbonada lateral saturada o insaturada*

Mecanisme d'acció i activitat fisiològica

- Acció antioxidant dels lípids
- Limitació de la peroxidació dels lípids (enranciment) i de l'alteració secundària de les proteïnes de membrana

Quantitats diàries recomanades

- 15 mg diaris en un individu adult
- 15 mg diaris en cas de gestació i 19 mg diaris en cas de lactància materna

Fonts alimentàries naturals

- Aliments vegetals rics en greixos insaturats (olis, grans i llavors, fruita seca)
- Olis de llavors o llavors (gira-sol, soja, germen de blat, blat de moro), olis de fruits secs o fruita seca (nous, avellanes, ametlles)
- Altres: llevat de cervesa, vegetals de fulla verda (espinacs, bròquil), rovell d'ou, vísceres
- Contingut alimentari molt variable (inestabilitat derivada del seu consum per a evitar la peroxidació o enranciment dels lípids dels aliments)

VEGETALS
GREIXOS
INSATURATS
SUSCEPTIBILITAT
ENRANCIMENT

VITAMINA E – ALFA-TOCOFEROL

Altres fonts

- Aliments fortificats: preparats de cereals, suc de fruita, margarines
- **Suplements univitamínics o polivitamínics amb vitamina E sintètica o amb derivats èster (acetat i succinat)***

Deficiència clínica de vitamina E

- **Malaltia carencial excepcional**
- Malabsorció de greixos (fibrosi quística, malaltia Crohn, abetalipoproteïnèmia)
- Simptomatologia neurològica per alteració de la conducció nerviosa, anèmia i immunodeficiència

Deficiència subclínica de vitamina E

- Entitat no descrita

Toxicitat

- Toxicitat només descrita en cas de suplementació
- Augment del risc hemorràgic per la seva activitat d'antiagregació plaquetària i per la seva activitat inhibidora de la síntesi de protrombina (factor II dependent de la vitamina K)
- **Ingesta màxima tolerable: 1.000 mg diaris en un individu adult**

Usos clínics

- **Cap utilitat clínica amb efectivitat demostrada**
- Efectivitat no demostrada per a la prevenció de la malaltia cardiovascular, per a la prevenció del càncer, per a la prevenció de la degeneració macular i per a la prevenció de trastorns cognitius (demències)**

FALS ⇒

**CAP
UTILITAT
CLÍNICA**

**RISC
HEMORRÀGIC**

**Atenció!!!
Aspirina
Anticoagulants**

VITAMINA K – FITOMENADIONA

Nomenclatura

- Vitamina K1 – Fil.loquinona – Fitomenadiona – Fitonadiona
- Vitamina K2 – Menaquinona (MK4 – MK 13)*

Estructura química

- Anell metilat de naftoquinona (grup funcional comú a totes les substàncies catalogades com a vitamina K) unit en el seu carboni tres a una cadena alifàtica lateral

Mecanisme d'acció i activitat fisiològica

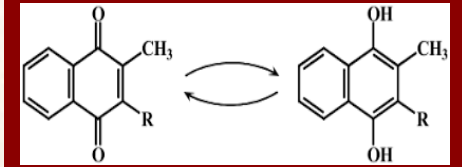
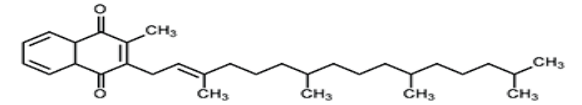
- Coenzim de la carboxilasa dependent de vitamina K
- Síntesi de factors de la coagulació (protrombina o factor II, factor VII, factor IX, factor X)
- Síntesi d'osteocalcina**

Quantitats diàries recomanades

- 120 µg diaris per a un home adult i 90 µg diaris per a una dona adulta
- 90 micrograms diaris en cas de gestació i de lactància materna

Fonts alimentàries naturals***

- Vegetals de fulla verda, olis vegetals i fruites
- Fil.loquinona – Forma principal aportació exògena (dieta) – Verdures de fulla verda, olis vegetals, fruites i fruita seca
- Menaquinones – Forma única d'aportació endògena (50%) – Escassa aportació exògena (carns, productes làctics, ous i aliments fermentats)

VEGETALS
FULLA VERDA
SÍNTESI
ENDÒGENA
Flora intestinal

VITAMINA K – FITOMENADIONA

Altres fonts*

- Absència d'aliments fortificats
- Suplements univitamínics o polivitamínics amb fil·loquinona, fitomenadiona, menaquinona MK4 i/o menaquinona MK7
- Fàrmacs: fitomenadiona en solució oral o parenteral (2 mg / 10 mg) – Konakion®

Deficiència clínica i subclínica de vitamina K**

- Malaltia carencial excepcional
- Síndromes de malabsorció, cirurgia bariàtrica i malaltia hemorràgica del nadó
- Trastorn de la coagulació amb augment del risc hemorràgic
- Augment del risc d'osteoporosi

Toxicitat

- No hi ha toxicitat associada a l'administració dietètica, suplementària i farmacològica de la vitamina K – Absència d'ingesta màxima tolerable

Usos clínics

- Prevenció de la malaltia hemorràgica del nadó
Vitamina K1 (fitomenadiona): administració sistemàtica d'una dosi única intramuscular (1 mg) immediatament després del naixement***
- Antídote de les cumarines****
- Efectivitat no demostrada per a la prevenció i el tractament de l'osteoporosi i per a la prevenció del risc cardiovascular associat a la malaltia coronària (prevenció de la calcificació arterial coronària)

PREVENÇÓ
MALALTIA
HEMORRÀGICA
NADÓ

Sintrom 4 mg
Acenocumarol
comprimidos
Via oral

ANTÍDOT
CUMARINES

CONCLUSIONS

VITAMINA A

**DEFICIÈNCIA
EXCEPCIONAL**

**TOXICITAT
TERATOGENESI**

**RETINOÏDES
Patologia cutània**

VITAMINA B1

**BERI-BERI
EXCEPCIONAL**

**TOXICITAT
NEGATIVA**

**TIAMINA
Prevenció E. Wernicke**

VITAMINA B2

**DEFICIÈNCIA
EXCEPCIONAL**

**TOXICITAT
NEGATIVA**

**RIBOFLAVINA
Prevenció migranya (?)**

VITAMINA B3

**PEL.LAGRA
EXCEPCIONAL**

**TOXICITAT
RUBEFACCIÓ**

**ÀCID NICOTÍNIC
Hipolipemiant 3a**

VITAMINA B5

**DEFICIÈNCIA
EXCEPCIONAL**

**TOXICITAT
DIARREA LLEU**

**ÀCID PANTOTÈNIC
Cap utilitat clínica**

VITAMINA B6

**DEFICIÈNCIA
EXCEPCIONAL**

**TOXICITAT
NEUROPATIA**

**PIRIDOXINA
Ús amb isoniazida**

VITAMINA B7 i B8

**DEFICIÈNCIA
EXCEPCIONAL**

**TOXICITAT
NEGATIVA**
Errors analítics (TSH)

**BIOTINA
Cap utilitat clínica**

VITAMINA B9

**DEFICIÈNCIA
EXCEPCIONAL
SUBCLÍNICA – DTN**

**TOXICITAT
EMMASCARAR O AGREUJAR
DÈFICIT VITAMINA B12**

**ÀCID FÒLIC
Prevenció DTN
Metotrexat**

CONCLUSIONS

VITAMINA B12

DEFICIÈNCIA
ANÈMIA PERNICIOSA

TOXICITAT
NEGATIVA

HIDROXICOBALAMINA
Vegetarians
Antídote cianur

VITAMINA C

ESCORBUT
EXCEPCIONAL

TOXICITAT
DIARREA OSMÒTICA

ÀCID ASCÒRBIC
Cap utilitat clínica
Absorció ferro no hemo

VITAMINA D

RAQUITISME /
OSTEOMALÀCIA
EXCEPCIONAL

TOXICITAT
HIPERCALCÈMIA
COLECALCIFEROL
Osteoporosi

VITAMINA E

DEFICIÈNCIA
EXCEPCIONAL

TOXICITAT
ANTIAGREGACIÓ
ALFA-TOCOFEROL
Cap utilitat clínica

VITAMINA K

DEFICIÈNCIA
EXCEPCIONAL

TOXICITAT
NEGATIVA

FITOMENADIONA
Prevenió MHN
Antídote cumarines

SUPLEMENTS

ÀCID FÒLIC
GESTACIÓ

SUPLEMENTS

VITAMINA B12
DIETA
VEGANA

SUPLEMENTS

VITAMINES
B1 B2 B6
ALCOHOLISME
CRÒNIC

BIBLIOGRAFIA

- 1. Merck & Co. Trastorns nutricionals: Deficiència , dependència i intoxicació vitamínica. Manual MSD – Versió per a Professionals (2022).***
- 2. Aranceta, Javier et al. Libro blanco. Las vitaminas en la alimentación de los españoles. Editorial Médica Panamericana (2001).***
- 3. National Institutes of Health (NIH). Office of Dietary Supplements (ODS). Fulls Informatius de Suplements Dietètics per a Professionals de la Salut. U.S. Department of Health and Human Services (2023).***